

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	8-7-2020	NUMMER PS	PS2020RGW04
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	Commissie RGW
STELLER	Frank Puijn	DOORKIESNUMMER	0653753325
DOCUMENTNUMMER	820ECCD0	PORTEFEUILLEHOUDER	R. van Muilekom

Titel : Financiering Vitale Wijken aanpak

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 6
Toelichting	pag. 7 t/m 10

Bijlage(n): Hoofdpijnen Vitale Wijken aanpak

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Het Rijk heeft eind 2019 de derde tranche van de Regio Envelop opengesteld voor voorstellen uit de regio. Met de zogenaamde Regio Deals wil het Rijk de eigen kracht van een gebied benutten en deze in partnerschap helpen versterken. De provincie Utrecht heeft samen met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en Zeist (hierna: drie gemeenten in U16) een voorstel gedaan voor verbetering van de brede welvaart van de wijken Overvecht in Utrecht, Batau in Nieuwegein en Vollenhove in Zeist. Dit voorstel is door het Rijk gehonoreerd. De brede welvaart gaat over thema's als kwaliteit van leven, gezonde leefomgeving, werken, wonen, veiligheid, ondernemen en recreëren.

Deze Regio Deal, hierna Vitale Wijken aanpak, is een integrale en interbestuurlijke samenwerking op verschillende niveaus. Aangezien het om een wijkenaanpak gaat zijn de gemeenten uiteraard in de lead. Vanuit het Rijk zijn verschillende ministeries betrokken en de provincie streeft naar een provinciebrede vitale wijken aanpak. Vanuit deze ambitie wordt er naast een overeenkomst met de drie gemeenten in U16 ook gewerkt aan een Vitale Wijken aanpak, overeenkomst, met de gemeente Amersfoort. Dit spoor richt zich op de wijk Soesterkwartier/Langs Eem en Spoor. Door gezamenlijk op te trekken kan er over en weer van elkaar geleerd worden. Hiermee wordt een stevig kennisnetwerk opgebouwd.

De teksten voor beide overeenkomsten en de inhoud van deze Vitale Wijken Aanpak zijn nagenoeg gereed. Op dit moment worden de laatste aanpassingen gedaan. De definitieve versies van de overeenkomsten zijn eind juni beschikbaar. Zodra deze beschikbaar zijn worden ze ter informatie toegezonden aan uw Staten. Vanuit de Regeling derde tranche Regio Deals dient definitieve besluitvorming over toekenning van rijks gelden voor 15 september plaats te vinden. Dat betekent dat de provincie en de betrokken gemeenten voor die datum moeten hebben besloten over de Vitale Wijken aanpak omdat anders de Rijksbijdrage op de tocht komt te staan. Vanwege het zomerreces en het feit dat er voor 15 september geen PS-vergadering meer is, dient besluitvorming in PS in juli 2020 plaats te vinden. De besluitvorming over de Vitale Wijken aanpak voor Amersfoort laten we gelijk oplopen en wordt op hetzelfde moment aan de Staten voorgelegd.

De besluitvorming die nu voorligt aan uw Staten, is bedoeld ter accordering van de inhoudelijke focus van de Vitale Wijken Aanpak en om financiële middelen die deels binnen de begroting zijn gereserveerd, in te zetten om de maatregelen uit deze Vitale Wijken Aanpak te realiseren. Voorgesteld wordt aan uw Staten hiervoor een bedrag van € 8 mln beschikbaar te stellen om de brede welvaart en daarmee de economische positie van deze wijken te verbeteren en daarnaast waardevolle lessen te leren die later mogelijk ook elders in de provincie kunnen worden toegepast.

Gezien de huidige omstandigheden met betrekking tot COVID-19 en de impact die het virus heeft op onder andere de betrokken vier wijken – onder andere toename van sociaal isolement, GGZ-problematiek, criminaliteit, onderwijs achterstanden en armoede – vinden wij de urgentie om snel starten met de uitvoering van deze maatregelen alleen maar toegenomen. Tegelijk is flexibiliteit in de (accenten van de) aanpak noodzakelijk omdat nog onvoldoende duidelijk is wat de precieze gevolgen hiervan zullen zijn. Er is ruimte om bij veranderende opgaven in de wijken bij te sturen in de aanpak.

Voorgeschiedenis

De Vitale Wijken aanpak van de drie gemeenten in U16 gaat over uitdagingen op het gebied van sociaaleconomische ontwikkeling, gezonde leefomgeving, leefbaarheid en duurzaamheid en creëert hiermee de randvoorwaarden en geeft een noodzakelijke impuls aan de bestaande wijken om de doelen uit de Woondeal te kunnen verwezenlijken. De focus ligt hierbij enerzijds op de wijken Overvecht in Utrecht, Batau in Nieuwegein en Vollenhove in Zeist. Anderzijds hechten wij veel waarde aan een provinciebrede aanpak en wordt er naast de overeenkomst met de drie gemeenten in U16 ook gewerkt aan een overeenkomst Vitale Wijken aanpak met de gemeente Amersfoort voor de wijk Soesterkwartier/Langs Eem en Spoor.

Wij hebben uw Staten op 19 november 2019 een brief gestuurd, waarin we u hebben geïnformeerd over het voornemen om in te zetten op de Regio Deal U16 en een Deal met de gemeente Amersfoort. Inmiddels heeft het Rijk een bijdrage toegezegd en hebben wij de Vitale Wijken Aanpak verder uitgewerkt. Op 27 mei 2020 heeft een informatiesessie plaatsgevonden over de Vitale Wijken aanpak met de Commissie RGW.

Essentie / samenvatting

Met deze Vitale Wijken aanpak wordt in de vier wijken actief samengewerkt aan het versterken van de brede welvaart. De wijkaanpakken leveren lessen en ervaringen op die ook toegepast kunnen worden in andere gemeenten, binnen en buiten de regio Utrecht, voor wijken die vragen om een structurele integrale aanpak om de leefbaarheid in de wijken en het toekomstperspectief voor de bewoners te verbeteren. Om dit te faciliteren is het van belang een stevig kennisnetwerk op te bouwen, waar Rijk, Regio en kennispartners elkaar vinden.

In de aanpak voor alle vier wijken komen de volgende vijf thema's terug:

1. Wonen, gezonde leefomgeving, duurzaamheid & groen; verbeteren van het woonklimaat door verbeteren van de woningen, buitenruimte en voorzieningen.
2. Gezondheid; het verhogen van de levensverwachting en goed ervaren gezondheid in de vitale wijken
3. Onderwijs; het wegnemen van (taal)achterstand op jonge leeftijd en het grotere tekort aan docenten.
4. Participatie vergroten en verminderen van armoede; stapeling van problemen, zoals werkloosheid, lage inkomens, schuldenproblematiek en eenzaamheid.
5. Veiligheid vergroten en aanpakken van ondermijning; door gebrek aan kansen en dragend vermogen is sprake van meer criminaliteit en overlast.

In elke wijkaanpak komen minstens 4 van de 5 thema's terug. Voor alle vier de wijken is naast een ambitie, doel en gewenst resultaat een aanpak geformuleerd waarin per thema verschillende maatregelen worden uitgewerkt. Het zwaartepunt van de aanpak ligt in de wijken zelf. De samenwerking met bestaande aanpakken in de wijk en

samenwerking met wijkcoalities is daarmee erg van belang. Het is primair aan de gemeenten om deze wijkcoalities en andere slimme samenwerkingsvormen te faciliteren.

De besluiten die nu aan uw Staten worden voorgelegd, zijn bedoeld om de benodigde financiële middelen vrij te maken om de maatregelen uit deze Vitale Wijken Aanpak te realiseren. Ons voorstel aan uw Staten is om in totaal een bedrag van € 8 miljoen beschikbaar te stellen om de brede welvaart en daarmee de economische positie van deze wijken te verbeteren.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

- Verbeteren brede welvaart: Het beoogd beleidseffect is het verbeteren van de brede welvaart door in te zetten op thema's als kwaliteit van leven, gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie, werken, wonen, veiligheid, ondernemen en recreëren. De precieze indicatoren, zowel qua output (bv. aantal nieuwe speelplaatsen, extra m2 groen) als outcome (bv. percentage mensen dat zich vitaler voelt of mee doet) worden nader uitgewerkt met de (kennis)partners. Specifiek gaat het hierbij om de volgende provinciale doelstellingen:
 - o Ontwikkelen van een monitoringsysteem waarmee we inzicht krijgen in hoeverre interventies bijdragen aan versterking van de wijken;
 - o Zicht op werkende aanpakken die ook met andere gemeenten kunnen worden gedeeld.
- Versterken sociaal-economische positie: Door actief deel te nemen aan deze Vitale Wijken aanpak versterken wij de sociaal-economische positie van de regio, kunnen wij leren van welke maatregelen binnen de wijken effectief blijken en kunnen wij de opgedane kennis en kunde inzetten om onze eigen programma's te verbeteren en te delen met de overige gemeenten binnen onze provincie. Ook worden randvoorwaarden gecreëerd om andere doelen te bereiken, zoals het toevoegen van nieuwe woningen en aantrekken van nieuwe bewoners.
- Integrale invulling beleidsdoelstellingen provincie in een gebiedsgerichte aanpak: Belangrijkste reden voor ons om een rol te pakken in deze Vitale Wijken aanpak, is dat verschillende doelstellingen van de provincie op verschillende thema's samen komen in een gebiedsgerichte aanpak en in nauwe samenwerking met relevante partners worden opgepakt. Belangrijke thema's voor de provincie die een rol spelen in de vitale wijken aanpak zijn:
 - o Gezonde leefomgeving en leefbaarheid
 - o Sociale agenda
 - o Energietransitie/Duurzaamheid
 - o Circulariteit
 - o Wonen
 - o Bereikbaarheid en Verkeersveiligheid
- Verbeteren interbestuurlijke samenwerking: Vanwege de steeds complexere en meer integrale vraagstukken wordt samenwerking met het Rijk, gemeenten en andere partijen steeds crucialer. Dat betekent dat wij niet altijd zelf aan de knoppen draaien, maar daarbij ook afhankelijk zijn van onze partners. Dit is een relatief nieuwe manier van interbestuurlijk samenwerken die aansluit bij de gebiedsgerichte aanpak die de wij voor ogen hebben en die onder andere is verwoord in de Omgevingsvisie.

Wettelijke grondslag

Artikel 193 van de Provinciewet.

Financiële consequenties

Inmiddels is het voorstel door het Rijk gehonoreerd met betrekking tot de Deal U16 Vitale Wijken.

Het Rijk heeft een cofinanciering toegezegd van € 15 miljoen. Dit is minder dan het verwachte bedrag van € 25 miljoen. Voorwaarde van het Rijk is dat de cofinanciering van de Regio minimaal gelijk is aan de rijksbijdrage. De gemeenten verlagen hun bijdrage in het kader van de afspraken in de Vitale Wijken aanpak ook naar € 15 miljoen maar houden wel vast aan het oorspronkelijke totale gemeentelijke investeringsbedrag voor de wijken, zodat de totale investering in deze wijken op € 40 miljoen komt. De (eerste) gevolgen van Corona maken eens te meer duidelijk hoe kwetsbaar deze wijken zijn en hoe belangrijk het is dat hier snel gerichte (overheids)interventies plaatsvinden.

De provincie heeft eerder de intentie uitgesproken een bedrag van € 9 miljoen euro beschikbaar te stellen in de Vitale wijken aanpak voor de drie gemeenten in U16 en Amersfoort. Nu het bedrag van het Rijk voor de Deal U16 lager wordt, betekent dit ook een lagere bijdrage van de provincie.

In totaal wordt aan uw Staten gevraagd een bedrag van € 8 miljoen ter beschikking te stellen voor de Vitale Wijken aanpak. In de begroting was hiervoor al een bedrag van € 4 miljoen gereserveerd.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Bij de ondertekening van de Woondeal U16 in de zomer van 2019 heeft de minister van BZK met de bestuurders van de U16 gemeenten afgesproken dat er een relatie gelegd zal worden met deze Regio Deal. Als gevolg daarvan is gekozen voor een Vitale Wijken aanpak met twee aparte overeenkomsten, omdat BZK op dit moment geen ruimte ziet om Amersfoort alsnog op te nemen in de Regio Deal Vitale Wijken.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

In het voortraject -bij het indienen van een Regiodeal- is bij het Rijk wel verkend of ook de thema's Groen groeit mee en Verdichten en vergroenen, inclusief versterking van het Nationaal Park, kansrijk zouden zijn. Gezien het belang dat het Rijk hecht aan de directe relatie met de Woondeal U16 pasten deze thema's volgens het Rijk niet en moest de focus in de Regiodeal gericht zijn op de aanpak Vitale Wijken. De betrokken gemeenten in deze Vitale Wijken aanpak onderschrijven het belang van een aantrekkelijk buitengebied, waaronder het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. In de Investeringsagenda Groen en Landschap van de U16 wordt dit nader geconcretiseerd. Hierover zal los van deze Regiodeal Vitale Wijken aan de Staten over de voortgang worden gecommuniceerd.

Effecten op duurzaamheid

Met de deals Vitale Wijken aanpak wordt de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid van de wijken verbeterd, evenals de veiligheid en leefbaarheid.

Voorgesteld wordt aan uw Staten conform bijgaand ontwerpbesluit te besluiten:

1. In te stemmen met de hoofdlijn en uitgangspunten van de Vitale Wijken aanpak.
2. In totaal € 8 miljoen ter beschikking te stellen voor de Vitale Wijken aanpak onder voorbehoud van toekenning van het budget van de begroting. Dit te dekken met de € 4 miljoen die reeds in de begroting 2020 is opgenomen en de overige € 4 miljoen vooralsnog te dekken uit de bestemmingsreserves van IGP/RAP (50%) en Binnenstedelijke Ontwikkeling (50%). In de Kaderbrief is een claim opgenomen van € 4,5 miljoen. Wanneer bij de behandeling van de begroting 2021 deze middelen worden toegekend, zullen de algemene middelen als dekkingsbron worden gebruikt. Indien er geen en een beperkte bijdrage bij de begroting 2021 wordt toegekend dan zal de reserve definitief worden aangewend als dekking. De middelen worden als volgt besteed:
 - a. Provinciale cofinanciering van € 3,6 aan de Vitale Wijken aanpak met de drie gemeenten in U16, zoals opgenomen in de begroting 2020-2023, in Programma 3, onder Project Gezonde Leefomgeving.

- b. Provinciale cofinanciering van € 4 miljoen aan de Vitale Wijken aanpak, overeenkomst met gemeente Amersfoort, zoals opgenomen in de Kaderbrief 2021-2024 in programma 1 onder Regiodeal Vitale Wijken.
 - c. Een werkbudget van € 0,4 miljoen voor de provinciale uitvoering van het programma en om indien nodig een extra impuls te geven vanwege urgentie en bijsturing van het programma Vitale Wijken aanpak, zoals opgenomen in de begroting 2020-2023, in Programma 3 onder Project Gezonde Leefomgeving.
3. GS te verzoeken om PS te informeren over de vaststelling van de definitieve overeenkomsten Vitale Wijken aanpak met de drie gemeenten in U16 en de overeenkomst met gemeente Amersfoort en deze overeenkomsten ter informatie toe te zenden.
4. GS te verzoeken om PS jaarlijks te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de bestedingen en de voortgang en vaker waar nodig.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 8 juli 2020;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 2 juni, afdeling PL1, nummer 820EABB2

Gelezen; het statenvoorstel;

Overwegende dat de provincie partner is in de Vitale Wijken aanpak en voornemens is om 1. een overeenkomst met het Rijk samen met de U16 gemeenten Utrecht, Zeist en Nieuwegein en 2. een overeenkomst met de gemeente Amersfoort te ondertekenen om deze aanpak te realiseren en dat het daarvoor noodzakelijk is om voor ondertekening de daarvoor bestemde middelen beschikbaar gesteld te hebben.

Besluiten:

1. In te stemmen met de hoofdlijn en uitgangspunten van de Vitale Wijken aanpak.
2. In totaal € 8 miljoen ter beschikking te stellen voor de Vitale Wijken aanpak onder voorbehoud van toekenning van het budget van de begroting. Dit te dekken met de € 4 miljoen die reeds in de begroting 2020 is opgenomen en de overige € 4 miljoen vooralsnog te dekken uit de bestemmingsreserves van IGP/RAP (50%) en Binnenstedelijke Ontwikkeling (50%). In de Kaderbrief is een claim opgenomen van € 4,5 miljoen. Wanneer bij de behandeling van de begroting 2021 deze middelen worden toegekend, zullen de algemene middelen als dekkingsbron worden gebruikt. Indien er geen en een beperkte bijdrage bij de begroting 2021 wordt toegekend dan zal de reserve definitief worden aangewend als dekking. De middelen worden als volgt besteed:
 - a. Provinciale cofinanciering van € 3,6 aan de Vitale Wijken aanpak met de drie gemeenten in U16, zoals opgenomen in de begroting 2020-2023, in Programma 3, onder Project Gezonde Leefomgeving.
 - b. Provinciale cofinanciering van € 4 miljoen aan de Vitale Wijken aanpak, overeenkomst met gemeente Amersfoort, zoals opgenomen in de Kaderbrief 2021-2024 in programma 1 onder Regiodeal Vitale Wijken.
 - c. Een werkbudget van € 0,4 miljoen voor de provinciale uitvoering van het programma en om indien nodig een extra impuls te geven vanwege urgentie en bijsturing van het programma Vitale Wijken aanpak, zoals opgenomen in de begroting 2020-2023, in Programma 3 onder Project Gezonde Leefomgeving.
3. GS te verzoeken om PS te informeren over de vaststelling van de definitieve overeenkomsten Vitale Wijken aanpak met de drie gemeenten in U16 en de overeenkomst met gemeente Amersfoort en deze overeenkomsten ter informatie toe te zenden.
4. GS te verzoeken om PS jaarlijks te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de bestedingen en de voortgang en vaker waar nodig.

Voorzitter,

Griffier,

1. Wettelijke grondslag

Artikel 193 van de provinciewet.

2. Beoogd effect

De Vitale Wijken aanpak heeft diverse raakvlakken met het beleid van de provincie. Hieronder volgt een toelichting bij welk provinciaal beleid de Vitale Wijken aanpak aansluit.

Relatie met coalitieakkoord

De Vitale Wijken aanpak sluit aan bij de in het coalitieakkoord 2019-2023 geformuleerde waarden en ambities. Zo wordt in nauwe samenwerking met diverse partners op het niveau van de wijk onder meer aan een vitale, gezonde, groene, duurzame en veilige leefomgeving gewerkt en aan brede welvaart, waarbij ruimte wordt geboden aan iedereen die initiatieven uit de samenleving en diversiteit omarmt.

Relatie Gezond Stedelijk Leven

In de regio Utrecht staat Gezond Stedelijk Leven centraal en loopt als een rode draad door het beleid van de provincie en gemeenten door te streven naar een regio met gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving. Het provinciale beleid voor Gezond Stedelijk Leven is onder meer verankerd in de Regionaal Economische Agenda en de concept-ontwerp Omgevingsvisie Provincie Utrecht.

Relatie Sociale Agenda

In de Provinciale Sociale Agenda in wording staan veerkracht, inclusiviteit, sociale participatie en het versterken van acceptatie van kwetsbare groepen, naast het bestrijden van eenzaamheid, discriminatie en laaggeletterdheid, centraal. Nabijheid en toegankelijkheid van onderwijs en zorg zijn essentieel evenals een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen. De Sociale Agenda zoekt verbinding met alle beleidsterreinen van de provincie en stemt af met de gemeente. Te denken valt aan cultuur (bibliotheken, participatie), gezonde leefomgeving (vitale wijken, groen), ruimte (leefbaarheid wijken en dorpen), economie (sociale tweedeling), woningbouw (beschikbaarheid betaalbare woningen) en duurzaamheid. De thema's binnen de Sociale Agenda vormen een belangrijk onderdeel van de wijkaanpak. Door de samenwerking met de vier gemeenten in de wijkaanpak, verbinden we de diverse beleidsterreinen van de provincie met de wijk. De kennis die we hierin opdoen delen we met de andere gemeenten in de provincie die voor dezelfde uitdagingen staan.

Relatie Groen groeit mee en Ringpark

De regio groeit, ook economisch gezien. We moeten de ruimte die nodig is voor wonen, bereikbaarheid en energie combineren met de andere ontwikkelingen, zoals recreatiemogelijkheden, benutten van erfgoed, transitie in landbouw en landschap, voedselproductie en ecologische kwaliteit. Groen is de kwaliteit, groei is de opgave. Hoe kan dat samen gaan? Het concept van het Ringpark helpt om hieraan vorm te geven. Daarbij wordt zowel ingezet op meer én beter groen in de wijken zelf, als toegankelijk groen aan de (stads)randen en op betere verbindingen naar de grotere groene gebieden rondom de stad. In de gehele Vitale Wijken aanpak is 'groen' een belangrijk onderdeel in de wijkaanpak. In het spoor met Amersfoort wordt het concept van het Ringpark in de wijkaanpak geïmplementeerd. Met de gemeenten wordt afgesproken dat de bekostiging van beheer en onderhoud van groenontwikkelingen bij de gemeenten zelf ligt.

Programma Binnenstedelijke ontwikkeling

In de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie is de ambitie opgenomen dat in 2040 iedereen die in de provincie Utrecht wil wonen kan beschikken over passende woonruimte. Dit betekent onder andere een voldoende aanbod aan woningen in het sociale en middeldure segment. Het hoofddoel van het Programma Binnenstedelijke Ontwikkeling is het versnellen van de nieuwbouw van woningen. Hiervoor is het noodzakelijk de sociale en

fysieke ontwikkelingen in samenhang op te pakken. Naast voldoende woningen is de kwaliteit van de bestaande voorraad en nieuw te bouwen woningen belangrijk. Wij vinden dat eenieder in de provincie een woning moet kunnen vinden die past bij de persoonlijke voorkeur, gezinssituatie en portemonnee. Wij streven naar een inclusieve samenleving, bijvoorbeeld door menging van typen woningen en bevolkingsgroepen en een diversiteit aan woonmilieus in stadsdelen, wijken en kernen.

3. Effecten op duurzaamheid

Met de Vitale Wijken aanpak wordt de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid van de wijken verbeterd, evenals de veiligheid en leefbaarheid. In de bijlage waar de hoofdlijnen van de Vitale Wijken aanpak per wijk worden geschetst, is het thema duurzaamheid meegenomen en komt het in de vorm van specifieke maatregelen in de aanpak terug. Heel specifiek gaat het hierbij bijvoorbeeld om het verbeteren van de openbare ruimte waar duurzaamheid een aspect is in de ontwerpen, aardgasvrij maken van de wijken, het vergroenen van daken en het verbeteren van langzaamverkeer routes zodat meer gebruik wordt gemaakt van de fiets.

4. Argumenten

- Ad beslispunt 1: De Vitale Wijken aanpak in de wijken Overvecht in Utrecht, Batau in Nieuwegein, Vollenhove in Zeist en Soesterkwartier/Langs Eem en Spoor in Amersfoort draagt bij aan het versterken van de brede welvaart.
- Ad beslispunt 2: Door cofinanciering van de Vitale Wijken aanpak door de provincie versterkt de provincie haar beleid op het gebied van binnenstedelijke ontwikkeling en wonen, gezonde leefomgeving, duurzaamheid en sociale agenda.
- Ad beslispunt 3: De teksten voor beide overeenkomsten in deze Vitale Wijken aanpak zijn in concept gereed. De besluitvorming die nu voorligt, is bedoeld om de hoofdlijn van de Vitale Wijken aanpak aan uw Staten voor te leggen, zodat de financiële middelen die binnen de begroting zijn gereserveerd, ingezet kunnen worden om de maatregelen uit deze Vitale Wijken aanpak te realiseren en de overeenkomsten ondertekend kunnen worden.
- Ad beslispunt 4: De ervaring en lessen die worden opgedaan in de Vitale Wijken aanpak worden gebruikt om in de gehele provincie toe te passen (opschalen) en om van elkaar te leren welke maatregelen werken. Monitoring en analyse van data biedt handvatten om tot keuzes te komen voor succesvolle interventies in de wijkaanpakken. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de Universiteit Utrecht en GGD regio Utrecht spelen een belangrijke rol in het monitoren en ophalen en delen van resultaten en ervaringen van de wijkaanpakken op de verschillende pijlers. De benodigde informatie wordt verzameld uit beschikbare databestanden in de regio en verrijkt met informatie uit wijkgesprekken en lokale metingen. Hierbij wordt de inzet van "citizen science" overwogen om draagvlak van aanpassingen in de leefomgeving te vergroten. Uw Staten worden jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken.

5. Kanttekeningen

Definitieve besluitvorming over de hoogte van Rijksbijdrage van € 15 miljoen vindt uiterlijk 15 september 2020 plaats. Dat betekent dat voor die tijd besluitvorming door uw Staten over de hoogte van de provinciale bijdrage moet plaatsvinden. Vanwege het zomerreces en het feit dat uw Staten voor 15 september 2020 niet meer vergaderen, is er geen uitloop en is ervoor gekozen om het besluitvormingsproces parallel te laten lopen aan de uitwerking van de twee overeenkomsten. Hierbij laten wij de besluitvorming over de beiden overeenkomsten Vitale Wijken aanpak gelijk op lopen zodat we hierbij één voorstel aan uw Staten voor te voorleggen.

6. Financiën

Voorgesteld wordt in totaal € 8 miljoen als volgt beschikbaar te stellen:

Vitale Wijken aanpak	Bedrag
1. Drie gemeenten in U16	€ 3,6 mln.
2. Gemeente Amersfoort	€ 4,0 mln.
3. Werkbudget provincie	€ 0,4 mln.

Ad 1: De provincie houdt dezelfde verdeling van de middelen aan als het Rijk, zodat van de € 3,6 miljoen 66% naar de gemeente Utrecht gaat; 20% naar gemeente Nieuwegein en 14% naar gemeente Zeist. De gemeenten dragen dan € 11,4 miljoen bij en het Rijk € 15 miljoen. Daarnaast investeren Utrecht, Nieuwegein en Zeist nog eens € 10 miljoen extra aan eigen middelen aan de wijkaanpakken waardoor het totale investeringsbedrag op € 40 miljoen komt.

Ad 2: Het voorstel voor de bekostiging van de overeenkomst met gemeente Amersfoort, is € 4 miljoen door de provincie op een totaal budget van € 13,5 miljoen.

Ad 3: Een budget à € 0,4 miljoen voor de provinciale uitvoering van het programma en om indien nodig een extra impuls te geven vanwege urgentie en/of bijsturing van het programma Vitale Wijken aanpak

7. Realisatie

De gehele Vitale Wijken aanpak kent een looptijd tot 2024. Wij vinden het van belang dat voldoende flexibiliteit wordt ingebouwd, zodat bijsturing op de verschillende pijlers gedurende looptijd mogelijk is. Daarnaast geldt dat de beschreven ambities en maatregelen in een uitvoeringsplan met bewoners en partners en bedrijven tot stand komt. Daarmee krijgt de aanpak een adaptief karakter waarmee ook ingespeeld kan worden op de dynamische actualiteit als gevolg van de Coronacrisis. Dit rechtvaardigt onder meer dat snel maatregelen in de wijken genomen moeten worden, omdat juist de gevolgen van dit COVID-19 deze wijken harder raakt dan andere wijken. Hier is een toename van de sociaal isolement te zien, criminaliteit en GGZ-problematiek, naast armoede als gevolg van werkloosheid en achterstanden in het onderwijs die oplopen. Vooralsnog gaan we uit van een looptijd tot 2024 maar merken op dat naast een voortvarende aanpak het resultaat van de wijkaanpak en de interventies die worden gepleegd leidend moeten zijn.

Samenwerking

Met de Vitale Wijken aanpak wordt op verschillende niveaus samengewerkt: het niveau van de wijk, de drie of vier wijken gezamenlijk en op het niveau van de provincie (geografisch gezien) met de rest van de gemeenten. Op die niveaus verrichten de overheidspartners verschillende activiteiten waarbij al dan niet andere partners betrokken zijn. Zij vervullen hierin verschillende rollen. De provincie vervult hierbij vooral de rol van subsidieverstrekker en kennismakelaar. Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau is voor de vitale wijken aanpak een bestuurlijke sturing en organisatie-model opgezet.

Op wijkniveau zijn de woningbouwcorporaties en de buurtteams strategische partners van de wijkaanpakken en maken deel uit van de wijkcoalities waarin de koers wordt bewaakt, knelpunten besproken en waar nodig bijgestuurd. Woningbouwcorporaties spelen een belangrijke rol bij het verbeteren van de woonkwaliteit en de verduurzaming en bij het toewijzingsbeleid. Bewonersinitiatieven worden actief gestimuleerd en financieel ondersteund.

Om de uitwisseling en borging van geleerde lessen uit de Vitale Wijken aanpak vorm te geven wordt hierbij gedacht aan een overkoepelend bestuurlijk beraad tussen de provincie en betrokken gemeenten. Daaronder hangen verschillende ambtelijke werkgroepen. Deze governance wordt nog verder uitgewerkt en ook wordt nog bekeken in hoeverre er aangesloten kan worden bij bestaande governance-structuren, zoals deze bijvoorbeeld in het kader van de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven wordt ingericht, omdat daar voor een deel dezelfde partijen bij betrokken zijn. Zo hoeft niet een hele nieuwe organisatie voor de Vitale Wijken aanpak opgesteld te

worden. Belangrijk is dat de betrokken bestuurslagen allemaal verantwoordelijk blijven voor hun eigen besluitvorming. Er moet dus goed gekeken worden hoe de verantwoordelijkheid in de besluitvorming samenhangt met de wens om meer integraal en gebiedsgericht(er) te werken.

Monitoring en betrokkenheid Staten

De ervaring en lessen die worden opgedaan in de Vitale Wijken aanpak worden gebruikt om in de gehele provincie toe te passen (opschalen) en om van elkaar te leren welke maatregelen werken. Monitoring en analyse van data biedt handvatten om tot keuzes te komen voor succesvolle interventies in de wijkaanpakken. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de Universiteit Utrecht en GGD regio Utrecht spelen een belangrijke rol in het monitoren en ophalen en delen van resultaten en ervaringen van de wijkaanpakken op de verschillende pijlers. De benodigde informatie wordt verzameld uit beschikbare databestanden in de regio en verrijkt met informatie uit wijkgesprekken en lokale metingen. Hierbij wordt de inzet van "citizen science" overwogen om draagvlak van aanpassingen in de leefomgeving te vergroten.

We zullen u jaarlijks over de voortgang van de implementatie van de maatregelen in de vitale wijken op de hoogte houden. Wanneer dat relevant is zullen we u uiteraard van extra informatie voorzien en bijvoorbeeld informatiesessies en/of werkbezoeken organiseren. Wij hechten er aan uw Staten goed te betrekken bij de Vitale Wijken aanpak. Zoals u heeft kunnen lezen, vindt er een uitgebreide monitoring plaats door onder andere het RIVM en de UU. Wij zullen de geleerde lessen met u delen via een jaarlijkse voortgangsrapportage. Na afronding van de uitvoeringsperiode 2020-2024 zal een uitgebreide evaluatie plaatsvinden. Ook die gegevens zullen met uw Staten gedeeld worden.

8. Juridisch

- Wij gaan twee overeenkomsten aan die juridisch bindend zijn. De Regio Deal is een convenant en wordt zowel aan rijks- (waar het de overeenkomst betreft met de drie gemeenten in U16 betreft) als aan regiozijde getoetst door de betrokken juristen.
- Zodra de definitieve concepten van de overeenkomsten gereed zijn zullen die door de provincie juridisch worden getoetst, ook op de onderwerpen inkoop en aanbesteding en staatssteun. De definitieve overeenkomsten worden ter kennisneming aan uw Staten nagezonden.
- Daarnaast wordt er een beschikking opgesteld door het Rijk. Hierin wordt opgenomen welke middelen naar wie gaan. Juridische grondslag hiervoor is de regeling voor de derde tranche Regio Deals.

9. Europa

Niet van toepassing

10. Communicatie

Op dit moment wordt er geen persbericht door ons uitgebracht. De besluitvorming nu is vooral nodig om het geld beschikbaar te stellen en de overeenkomsten te kunnen afronden. Naar verwachting vindt de ondertekening plaats in augustus/september. Bij het tekenmoment zal een gezamenlijk communicatiemoment met Rijk en gemeenten plaatsvinden. Ook zal een gezamenlijk persbericht uitgebracht worden.

11. Bijlagen

- Hoofdlijnen Vitale Wijken aanpak